

УДК 343.541(477)

DOI 10.32782/2523-4269-2024-88-45-49

Кузьменко Сергій Георгійович,

доктор наук з державного управління,

кандидат юридичних наук, професор,

професор кафедри цивільного, трудового права

та права соціального забезпечення факультету № 4

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5325-9433>

Буга Володимир Васильович,

доктор юридичних наук, доцент,

декан факультету № 4

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0655-5256>

Кузьменко Сергій Сергійович,

кандидат юридичних наук, доцент

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8560-2593>

СПЕЦІАЛЬНІ ЗАХОДИ ВІКТИМОЛОГІЧНОГО ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИМ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ДИТИНИ

Як свідчить практика, злочинність і боротьба з нею в Україні є надзвичайно складними й актуальними проблемами. При цьому нестабільність суспільно-політичної та економічної ситуації, недосконалість механізму державного управління, відсутність реального дієвого громадського контролю за діяльністю органів державної влади, зниження життєвого рівня населення, корупція в усіх без винятку гілках влади, у тому числі й у правоохоронних органах, створили умови для розвитку і утвердження злочинності в суспільному житті держави. Більше того, стрімке збільшення (за багатьма показниками) масштабів цього явища, поширення впливу на всі соціальні сфери становлять реальну загрозу національній безпеці, ставлять перед суб'єктами запобігання злочинам нові завдання та змушують відшукувати революційні дієві заходи, спрямовані на протидію зазначеному вкрай суспільно небезпечному явищу, включаючи й заходи, спрямовані на захист прав потерпілих від злочинів.

Ключові слова: злочини проти статевої свободи, заходи віктимологічного запобігання, спеціальні заходи віктимологічного запобігання насильницьким злочинам, злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини.

Постановка проблеми. Події, які відбуваються на території нашої країни в останні роки і безпосеред-

ньо пов'язані із серйозним загостренням кримінальної загрози, вимагають термінового впровадження комп-

лексу заходів, спрямованих на адаптацію превентивної практики до нових викликів. Останнє зумовлене переважно дією політичних (внутрішніх, зовнішніх, геополітичних), економічних та правових чинників, внаслідок чого зростає соціальна напруженість та велика кількість злочинів, нехарактерних для загальноукраїнської кримінальної ситуації, проявляється як активне відтворення. Це терористичні акти, створення терористичних організацій, фінансування тероризму, створення не передбачених законодавством воєнізованих і збройних формувань, підготовка масових заворушень, порушення громадського порядку групами. Злочини проти основ національної безпеки України зросли у 65 разів, кожен восьмий – державна зрада, кожний дев'ятий – диверсія. При цьому злочини, пов'язані з незаконним позбавленням волі та викраденням людини, зараз вчиняються у сім разів частіше, а злочини терористичного характеру – у 293 рази.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Спеціальні заходи віктимологічного запобігання насильницьким злочинам проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини були предметом наукових досліджень О. М. Бандурки, В.В. Голіна, О. М. Джузи, В. В. Василевича, О. Г. Колба О. М. Литвинова та інших провідних науковців. Однак, низка аспектів принципу незалежності суддів, потребують додаткового опрацювання.

Метою дослідження є визначення спеціальних заходів віктимологічного запобігання насильницьким злочинам проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини.

Виклад основного матеріалу. Як зазначали О. М. Бандурка та О. М. Литвинов, необхідним є негайне реагування й утручання (крім того, прямий вплив) на цю проблему як органів державної влади, так і суспільства загалом. Крім того, вирішення проблеми протидії злочинності вимагає поглиблення соціального контролю за вжиттям усіх різноманітних заходів, які здійснюються з метою запобігання злочинним проявам, з дотриманням основних прав людини [1, с. 98].

На думку О. М. Джузи, у широкому сенсі спеціально-кримінологічне запобігання злочинам полягає у:

1) цілеспрямованому здійсненні цього виду запобіжної діяльності як функції; 2) зв'язку з елементами системи «по горизонталі» (взаємодія) і «по вертикалі» (підпорядкування); 3) неухильному виконанні команд управляючого механізму системи; 4) виборі лінії поведінки відповідно до стану об'єкта профілактичного впливу [2, с. 63].

Водночас В. В. Голіна спеціально-кримінологічне запобігання злочинам мислить у більш вузькому розумінні, а саме – як синтезовану кримінологічну теорію і практику організації протидії злочинності шляхом розроблення та використання спеціальних знань і методів кримінології та інших галузей (соціології, економіки, психології, педагогіки, антропології, статистики тощо) [3, с. 21].

Якщо узагальнити існуючі в науці підходи, то під спеціально-кримінологічним запобіганням злочинам варто розуміти наступне: це не простий і не випадковий набір певних заходів, а комплекс науково обґрунтованих, практично необхідних і реальних заходів, які вживаються саме для недопущення чи невчинення потенційних злочинів на різних етапах їх кримінального формування. Саме тому, як правильно зазначає В. В. Голіна, окреслений запобіжний напрям здійс-

нюється на макро-, мікро- та індивідуальному рівнях. При цьому, на його переконання, спеціально-кримінологічне запобігання злочинам спрямоване не тільки на недопущення конкретних її проявів з боку певних осіб, а й на ті негативні явища і процеси в суспільстві, які створюють, так би мовити, певний рівень і структуру криміногенного потенціалу, що виявляється, зокрема, у тяжкості вчинених злочинів [3, с. 21–22].

Відповідно до цього, у науці зроблено висновок про те, що завданням спеціально-кримінологічного запобігання злочинності є як запобігання виникненню детермінуючих злочинність проявів негативних явищ і процесів, їх обмеження й усунення, так і оперативне реагування на формування та розвиток злочинної поведінки [4, с. 400].

У результаті проведеного нами дослідження визначено, що спеціально-кримінологічне запобігання злочинам здійснюється за трьома головними напрямками, за якими розробляють і реалізують заходи: а) кримінологічної профілактики; б) відвернення злочинів; в) припинення злочинів.

Взявши за основу теоретичні засади щодо визначення змісту спеціально-кримінологічного запобігання злочинам, то можна запропонувати наступне визначення поняття «спеціальне віктимологічне запобігання злочинам», а саме – це здійснення державними органами, громадськими об'єднаннями й окремими громадянами заходів, спрямованих на виявлення та усунення або нейтралізацію детермінантів, які формують особисту чи масову можливість стати жертвою та мають своєю спеціальною метою запобігання злочинам шляхом недопущення реалізації віктимних властивостей окремих груп осіб (підлітків, осіб похилого віку, представників окремих професій тощо).

Дитина, яка постраждала від сексуального насильства:

- 1) особа, яка не досягла 18 років (вікова ознака);
- 2) особа, яка зазнала сексуального насильства в будь-якій формі; або
- 3) особа, яка стала свідком (очевидцем) насильства.

Перша ознака є обов'язковою. Друга та третя ознаки – альтернативні, що передбачає необхідність установлення якоїсь однієї з них.

Зміст поняття «постраждала дитина» необхідно встановлювати для:

характеристики окремих повноважень органів опіки і піклування у сфері запобігання сексуальному насильству стосовно дитини [5];

характеристики окремих повноважень служб у справах дітей у сфері запобігання сексуальному насильству стосовно дітей;

характеристики одного з повноважень установ і закладів охорони здоров'я під час здійснення заходів у сфері запобігання сексуальному насильству (повідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції про виявлення ушкоджень, що могли виникнути внаслідок вчинення сексуального насильства, а в разі виявлення ушкоджень у дитини – також служб у справах дітей);

вирішення питання про коло осіб, які можуть надавати допомогу постраждалим особам;

визначення прав постраждалої особи;

характеристики одного з обмежувальних приписів – обмеження спілкування з постраждалою дитиною [6, с. 17–18].

Постраждала особа здебільшого потребує комплексної допомоги, що надається шляхом забезпечення

соціального супроводу. При здійсненні оцінки її результативності рекомендовано враховувати вимоги Державного стандарту соціального супроводу сімей/осіб [7], які перебувають у складних життєвих обставинах, який визначає зміст, обсяг, умови, порядок надання такого виду соціальної послуги, а також показники її якості для всіх надавачів допомоги.

Постраждала дитина має право на: дієвий, ефективний та невідкладний захист у всіх випадках сексуального насильства, недопущення повторних випадків насильства; звернення особисто або через свого представника до суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання насильству; отримання повної та вичерпної інформації від суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання насильству, про свої права і соціальні послуги, медичну, соціальну, психологічну допомогу, якими вона може скористатися; безоплатне отримання відповідно до законодавства соціальних послуг, медичної, соціальної та психологічної допомоги відповідно до її потреб; безоплатну правову допомогу; повагу до честі та гідності, уважне та гуманне ставлення з боку суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання насильству; конфіденційність інформації особистого характеру, яка стала відома суб'єктам, що здійснюють заходи у сфері запобігання насильству, під час роботи з постраждалою особою, та захист персональних даних; вибір спеціаліста за статтю (за можливості); відшкодування кривдниками завданих матеріальних збитків і шкоди, заподіяної фізичному та психічному здоров'ю, у порядку, визначеному законодавством; звернення до правоохоронних органів і суду з метою притягнення кривдників до відповідальності, застосування до них спеціальних заходів; своєчасне отримання інформації про остаточні рішення суду та процесуальні рішення правоохоронних органів, пов'язані з розглядом факту вчинення стосовно неї сексуального насильства, у тому числі пов'язані з ізоляцією кривдника або його звільненням; інші права, передбачені законодавством у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а також міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України [6, с. 275–276].

Залежно від стадій розвитку загроз сексуального насильства щодо дитини (потенційної чи реалізованої жертви) та засобів впливу на них віктимологічну профілактику можна окреслити як діяльність, що складається з таких етапів:

1) рання віктимологічна профілактика, об'єктом якої є діти, котрі ще не зазнали сексуального насильства, а потенційні загрози його вчинення ще не набули конкретних форм прояву;

2) безпосередня віктимологічна профілактика, об'єктом якої є діти з так званою «ризикованою поведінкою», яка підвищує ймовірність застосування до них сексуального насильства (вживають алкогольні напої, наркотичні засоби, займаються жебрацтвом, втікають з дому тощо), а також сформоване найближче побутове оточення;

3) віктимологічне запобігання рецидиву, яке здійснюється щодо дітей-реалізованих жертви сексуального насильства з метою недопущення їх повторної віктимізації, зокрема педофільної [8, с. 174–175].

У спеціальній літературі [9, с. 115] виокремлено декілька форм здійснення психопрофілактичної роботи, що мають віктимологічне значення: Перша форма – організація соціального середовища. Друга форма психопрофілактичної роботи – інформування. Третя форма психопрофілактичної роботи з девіктимізації – активне

навчання соціально важливим навичкам. Четверта форма – організація діяльності, альтернативної віктимній поведінці. П'ята форма – організація здорового способу життя. Шоста форма – активізація особистих ресурсів. Сьома форма – мінімізація негативних наслідків віктимної поведінки, що спрямовані на профілактику рецидивів або їх негативних наслідків.

Діти, безумовно, є найбільш незахищеною та вразливою частиною населення. Вони повністю залежать від дорослих. Діти, як і дорослі, стають жертвами фізичного, сексуального й психологічного насильства.

Насильство над дітьми – це проблема, що викликає серйозну стурбованість міжнародного суспільства. Це широке поняття, яке включає різні види поведінки батьків та опікунів, інших родичів, учителів, вихователів, будь-яких осіб, які старші або сильніші. Жорстоке поводження з дітьми і зневага їх інтересів можуть мати різні види і форми, але вони завжди спричиняють значну шкоду здоров'ю, розвитку і соціалізації дитини, нерідко – загрожують її життю або призводять до смерті.

В Україні сексуальне насильство над дітьми, дитяча проституція і порнографія тісно пов'язані із соціально-економічними та культурними особливостями регіонів. Так, наявність курортів і портів на півдні нашої держави, де, до речі, раннє статеве життя вже давно стало традицією, тільки стимулює поширення проблеми. На сході, через високий рівень безробіття і цілу низку соціально-економічних труднощів, експерти також констатують «розквіт» розпусти. На півночі України – низькі соціально-економічні показники, а також близькість столиці тільки підвищує ризик утягування дітей у секс-індустрію. Тільки західним областям з їхньою низькою щільністю населення і високим рівнем релігійності вдається стримувати поширення цього явища. Водночас йому сприяють низький рівень зайнятості населення в регіоні й трудовий міграційний процес.

Важливе місце в запобіганні статевим злочинам щодо неповнолітніх посідають заходи загального плану, спрямовані на створення умов, що виключають можливість вчинення статевих злочинів. До цих заходів належать «закриття» патрульною службою поліції, добровільними помічниками (дружинниками) місць, у яких найбільш імовірно вчинення таких злочинів: парків, садів, громадських туалетів, дитячих майданчиків, міських і замських дитячих таборів, територій розташування дошкільних установ тощо.

Водночас профілактику злочинів можна забезпечити і шляхом активізації самого потенційного потерпілого, підвищення його захисних можливостей, зміцнення волі до самозахисту. Також існує необхідність інформування даної особи про небезпеку, яка їй загрожує. Якщо спостерігається негативна поведінка можливої жертви, зусилля спрямовуються на нейтралізацію цієї поведінки, що підвищує захисні можливості і знижує віктимність такої особи.

До віктимологічних заходів запобігання належать:

1) застосування кримінально-правових норм так званої «подвійної превенції» для своєчасного реагування на готування до вчинення злочинів, втягнення дітей у злочинну діяльність;

2) своєчасне реагування на правопорушення, що вчиняють на ґрунті сімейних та побутових конфліктів.;

3) забезпечення належної охорони публічного порядку;

4) моніторинг (паспортизація) потенційних місць вчинення сексуального насильства, а також категорій

дітей, які можуть стати жертвами злочинів, під час якого буде визначено найбільш криміногенні місця, перелік осіб, схильних до сексуального насильства, та інші положення, що дадуть змогу визначити пріоритетні напрями запобігання злочинам щодо дітей.

Віктимологічні заходи запобігання мають бути конкретними та цілеспрямованими. Передусім вони вирішують завдання усунення, нейтралізації, мінімізації криміногенних факторів.

Важливе значення для попередження насильницьких дій сексуального характеру мають оперативні заходи, що вживають органи поліції для виявлення осіб, здатних вчинити статеві злочини, своєчасного поставлення їх на оперативний облік і проведення з ними профілактичної роботи.

Крім працівників органів поліції, відчутну допомогу у протидії злочинам сексуального характеру надають неспеціалізовані суб'єкти (підрозділи законодавчої та виконавчої влади), а також органи судової влади й інші державні організації. Усі вони в межах своєї компетенції мають функції владного (державно-правового) управління і безпосередньо на різних рівнях проводять цілеспрямовані заходи попередження злочинності загалом у різних суспільних інституціях. До неспеціалізованих суб'єктів попередження також належать і різноманітні формування та об'єднання громадянського суспільства (політичні партії, рухи, фонди, релігійні конфесії тощо), які серед багатьох їм властивих функцій можуть також здійснювати виховну та профілактичну роботу серед осіб, схильних до сексуальної агресії.

Організація віктимологічного моніторингу сучасної кримінологічної ситуації потребує поглибленого аналізу з урахуванням не тільки кримінологічної ситуації, але й вивчення віктимологічних особ-

ливостей, факторів кожного конкретного злочину і злочинності загалом.

Оскільки віктимологічний прогноз ґрунтується на певних припущеннях, необхідно вивчити віктимологічні детермінанти, що впливають на злочинність, зокрема: віктимогенні та антивіктимогенні; масову та індивідуальну віктимність; віктимологічні феномени, а саме – десоціалізацію особи злочинця та інстинкт самозбереження. Після дослідження віктимологічних детермінантів злочинів на визначеній території можна формулювати прогноз про віктимологічні заходи запобігання. Практичне призначення віктимологічного прогнозування полягає у підготовці віктимологічних пропозицій, рекомендацій і програм віктимологічного запобігання злочинам; оцінці того, у якому напрямі необхідно розвивати об'єкти віктимологічного прогнозування та які конкретні напрями запобігання віктимізації необхідно застосовувати.

Висновки. Підводячи підсумки варто зауважити, що провідну роль у віктимологічному запобіганні злочинам має відігравати запобіжна діяльність щодо потенційних жертв, тобто нейтралізація віктимогенних детермінантів злочинів. Теорія віктимологічного моделювання є закономірним результатом розвитку віктимологічної думки у кримінології, яка спрямована на створення моделей віктимності жертв різних видів злочинів (корисливих, насильницьких тощо) з метою розроблення заходів з надання їм своєчасної віктимологічної допомоги. Мети віктимологічного запобігання злочинам можливо досягнути шляхом розробки й реалізації довгострокових державних програм такого запобігання. Моделювання і реалізація цих програм дозволить створити механізм організації ефективного віктимологічного запобігання, підвищити ефективність боротьби зі злочинністю та забезпечити віктимологічну безпеку окремих громадян й суспільства в цілому.

Список використаних джерел

1. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Поняття і зміст спеціально-кримінологічного запобігання злочинам. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2016. № 2 (13). С. 98–108.
2. Кримінологія : навч. посіб. / О. М. Джужа, В. В. Василевич, О. Г. Колб та ін.; за заг. ред. О. М. Джужі. Київ: Прецедент, 2009. 348 с.
3. Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. Харків: Нац. юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого, 2011. 120 с.
4. Голіна В. В. Поняття і структура спеціально-кримінологічного запобігання злочинності. *Правова система України: історія, стан та перспективи*: у 5 т. Т. 5: Кримінально-правові науки. Актуальні проблеми боротьби зі злочинністю в Україні / за заг. ред. В. В. Сташиса. Харків: Право, 2008. С. 357–400.
5. Про запобігання домашньому насильству : Закон України від 07.12. 2017 р. № 2229-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.
6. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» / кол. авт.; за заг. ред. К. Б. Левченко, К. В. Павліченко, В. В. Чернея. Київ : МВС України; Нац. акад. внутр. справ, 2020. 415 с.
7. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах: наказ Мінсоцполітики від 31.03.2016 р. № 318. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
8. Романцова С. В. Запобігання сексуальному насильству щодо дітей в Україні : дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.08. Львів, 2018. 244 с.
9. Джужа О. М., Кирилюк А. В. Пенітенціарна кримінологія та спеціально-попереджувальна діяльність: загальна частина: навч. посіб. Київ: НВТ «Правник» – НАВСУ, 1997. 117 с.

References

1. Bandurka, O. M., & Lytvynov, O. M. (2016). Poniattia i zmist spetsialno-kryminolohichnoho zapobihannia zlochynam [The concept and content of special criminological crime prevention]. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*, 2(13), 98–108 [in Ukrainian].
2. Kryminologhiia (2009). [Criminology]: navch. posib. / O. M. Dzhuzha, V. V. Vasylevych, O. H. Kolb ta in.; za zah. red. O. M. Dzhuzhi. Kyiv: Pretsedent. 348 s. [in Ukrainian].
3. Holina, V. V. (2011). *Zapobihannia zlochynnosti (teorii i praktyka) [Confronting malice (theory and practice)]*: navch. posib. Kharkiv: Nats. yuryd. akad. Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho. 120 s. [in Ukrainian].

4. Holina, V. V. (2008). Poniattia i struktura spetsialno-kryminolohichnoho zapobihannia zlochynnosti [The concept and structure of specifically criminological crime prevention]. *Pravova systema Ukrainy: istoriia, stan ta perspektyvy*: u 5 t. T. 5: Kryminalno-pravovi nauky. Aktualni problemy borotby zi zlochynnistiu v Ukraini / za zah. red. V. V. Stashysa. Kharkiv: Pravo. S. 357–400 [in Ukrainian].
5. Pro zapobihannia domashnomu nasylstvu (2017) [About fearing domestic violence] : Zakon vid 7 hrud. 2017 r. № 2229-VIII. Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> [in Ukrainian].
6. Naukovo-praktychnyi komentar Zakonu Ukrainy «Pro zapobihannia ta protydiu domashnomu nasylstvu» (2020) [Scientific and practical commentary on the Law of Ukraine "On Prevention and Combating Domestic Violence"] / kol. avt. ; za zah. red. K. B. Levchenko, K. V. Pavlichenko, V. V. Chernieia. Kyiv : MVS Ukrainy; Nats. akad. vnutr. sprav. 415 s. [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu sotsialnoho suprovodu simej (osib), yaki perebuvaiut u skladnykh zhyttievykh obstavynakh (2016) [On the approval of the State standard for social support of families (persons) in difficult life circumstances]: nakaz Minsotspolityky vid 31.03.2016 № 318. Retrieved from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show> [in Ukrainian].
8. Romantsova, S. V. (2018). Zapobihannia seksualnomu nasylstvu shchodo ditei v Ukraini [Prevention of sexual violence against children in Ukraine]. *Candidate's thesis*. Lviv. 244 s. [in Ukrainian].
9. Dzhuzha, O. M., & Kyryliuk, A. V. (1997). *Penitentsiarna kryminolohiia ta spetsialno-poperedzhuvalna diialnist: zahalna chastyna* [Penitentiary criminology and special preventive activities: general part]: navch. posib. Kyiv: NVT «Pravnyk» – NAVSU. 117 s. [in Ukrainian].

Kuzmenko Serhii,

Doctor of Science in Public Administration,
 Candidate of Legal Sciences, Professor,
 Professor at the Department of Civil, Labor Law and
 Social Security Law Faculty No. 4
 (Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5325-9433>

Buha Volodymyr,

Doctor of Law, Associate Professor,
 Dean of the Faculty No. 4
 (Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0655-5256>

Kuzmenko Serhii,

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor
 (Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8560-2593>

SPECIAL APPROACHES OF VICTIMOLOGICAL PROTECTION TO VIOLENT VIOLENTS AGAINST STATE FREEDOM AND STATE IMPERFORMANCE OF CHILDREN

As practice shows, crime and the fight against it in Ukraine are extremely complex and pressing problems. At the same time, the instability of the socio-political and economic situation, the imperfection of the public administration mechanism, the lack of real effective public control over the activities of government bodies, the decline in the living standards of the population, corruption in all branches of government, including law enforcement agencies, created the conditions for the development and assertion of crime in the public life of the state. Moreover, the rapid increase (by many indicators) in the scale of this phenomenon, the spread of influence on all social spheres pose a real threat to national security, pose new tasks for crime prevention subjects and force them to look for revolutionary effective measures aimed at counteracting this extremely socially dangerous, including measures aimed at protecting the rights of crime victims. The leading role in victimological crime prevention should be played by preventive activities in relation to potential victims, that is, the neutralization of victimogenic determinants of crimes. The theory of victimological modeling is a natural result of the development of victimological thought in criminology, aimed at creating models of victimization for victims of various types of crimes (selfish, violent, etc.) in order to develop measures to provide them with timely victimological assistance. The goals of victimological crime prevention can be achieved through the development and implementation of long-term government programs for such prevention. Modeling and implementation of these programs will create a mechanism for organizing effective victimological prevention, increase the effectiveness of the fight against crime and ensure the victimological safety of individual citizens and society as a whole.

Key words: evils against state freedom, approaches to victimological abuse, special approaches to victimological abuse of violent crimes, evils against state freedom and state defectiveness of a child.

Надіслано до редколегії 05.09.2024